

معاونت پرورشی، حیات‌نباتی پس از احیاء

الهام طباطبایی

«وجود امور تربیتی به عنوان یک نهاد انقلابی در آموزش و پرورش بخشی از این عنصری است که برای همه کسانی که در رابطه با انقلاب اسلامی احساس مسئولیت می‌کنند، آرامش و اطمینان خاطر به وجود می‌آورد» این سخن شهید رجایی در مورد فلسفه وجودی امور تربیتی نشان از اهمیت این مقوله دارد و شهید باهنر نیز در مورد رسالت و مسئولیت امور تربیتی اینگونه اشاره می‌کند: «با وارد کردن تربیت در عنصر تعلیم می‌توان این بار تازه را به این نسل عرضه کرد... به اینگونه که تعلیم را از محتوای تزکیه پرکنیم و آموزش را با روح پرورش پر محتوا کنیم».

پس از انحلال این معاونت مقام معظم رهبری چندین بار ناراضی خویش را از این اقدام اعلام فرمودند و خوشبختانه در پانزدهم تیر ماه ۱۳۸۵، قانون احیاء معاونت پرورشی و تربیت بدنی در مجلس شورای اسلامی تصویب شد.

چندی پیش نیز وزیر آموزش و پرورش در این باره گفت: احیاء معاونت پرورشی و تربیت بدنی و تقویت مراکز تربیت معلم در اولویت وزارت آموزش و پرورش در سال جاری است.

معاونت پرورشی و تربیت بدنی با اقتدار به کار خود ادامه می‌دهد و به منظور ارتقاء سطح ورزش در مدارس، قائم مقام وزیر در امور تربیت بدنی در کنار معاونت پرورشی و تربیت بدنی به فعالیت خواهد پرداخت.

جبار کوچکی نژاد، نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی، در گفتگو با زمزمه اظهار داشت: با توجه به اسم وزارتخانه «آموزش و پرورش»، همانقدر که این وزارتخانه

برای «آموزش» سرمایه‌گذاری می‌کند، باید برای «پرورش» نیز سرمایه‌گذاری کند، اگر پرورش افراد مهمتر از آموزش آنها نباشد، کم‌اهمیت‌ترین نیز نیست و پرورش اساس کار وزارت آموزش و پرورش است.

کوچکی نژاد با اشاره به تاریخچه معاونت پرورشی گفت: در دوره دولت شهید رجایی، معاونت

پرورشی ایجاد شد، اما در دوره‌های بعدی، به تدریج معاونت پرورشی تصنیف شد تا به مرز انحلال کشانیده شد و موجبات نگرانی بسیاری از صاحب‌نظران در امور تعلیم و تربیت و آموزش و پرورش را فراهم ساخت.

وی افزود: وقتی انحلال معاونت پرورشی عملیاتی شد، مجلس هفتم طرحی را با عنوان احیاء معاونت پرورشی تصویب کرد، اما این احیاء نیازمند بستر سازی قوی نسبت به گذشته بود، و چون این بستر سازی انجام نگرفته است، اکنون بعد از

گذشت بیش از سه سال از احیاء معاونت پرورشی در وزارت معارف و پرورش، عملکرد این معاونت انطور که باید باشد، نیست.

کوچکی نژاد معتقد است علل متعددی موجب عدم موفقیت معاونت پرورشی پس از احیاء می‌باشد و یکی از این عوامل، قرار نگرفتن اختیارات لازم، در اختیار این معاونت است که باعث شده این حوزه همچنان در ضعف قرار گیرد و دیگری کمبود نیروی انسانی کافی در این زمینه، بخصوص کمبود نیروی جوان در این حوزه است.

نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی افزود: در دوره انحلال معاونت پرورشی نیروی انسانی توانمند آن به بخش‌های آموزشی انتقال یافت و نیروی انسانی محدودی که در این بخش باقی ماندند انگیزه کافی برای ادامه فعالیت ندارند.

وی جذب نیروهای جوان و با انگیزه را به این بخش، راه حل رفع این مشکل دانست و گفت: همچنان که در چند سال اخیر شاهد بودیم، جذب محدودی نیروی جوان و با انگیزه و با اطلاعات روز توانسته است قسمتی از این بار را سبک کند و استفاده هر چه بیشتر از آنان در این زمینه می‌تواند کارگشا باشد.

مصطفی عطاران، معاون سابق پرورشی تهران، در گفتگو با زمزمه با تأکید بر اهمیت پرورش و مسائل تربیتی در آموزش و پرورش گفت: همانطور که جسم انسان نیازمند

تواند کارگشا باشد.

مصرفی عطاران، معاون سابق پرورشی تهران، در گفتگو با زمزمه با تأکید بر اهمیت پرورش و مسائل تربیتی در آموزش و پرورش گفت: همانطور که جسم انسان نیازمند

معمولاً «آموزش» معلم محور است و معلم تلاش می‌کند، مجموعه‌ای از دانش‌ها را به دانش‌آموزان منتقل کند البته هدف نهایی آموزش هم رشد و تربیت دانش‌آموزان است. اما فعالیت‌های پرورشی غالباً دانش‌آموز محور است به این معنا که مربی تلاش می‌کند از طریق مشارکت دادن دانش‌آموزان و واگذاری مسئولیت به آنان، اهداف تربیتی را پیگیری کند.

بر این اساس، گام نخست، تعیین اهداف تربیتی نظام آموزش و پرورش کشور می‌باشد که پس از تعیین فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی امکان‌پذیر خواهد شد.

اما در شرایط کنونی به نظر می‌رسد در معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش عزم و اراده‌ای جدی برنامه‌ریزی کلان و سیاست‌های راهبردی و تعیین تکلیف معاونین پرورشی مدارس، وجود ندارد و سه سال پس از احیاء معاونت پرورشی، خبری از اقدام عملی برای به صحنه آوردن دوباره معاونت پرورشی مشاهده نمی‌شود و بر این اساس انتظاری رود وزیر جدید آموزش و پرورش در زمینه تقویت و تجدید حیات و نوسازی معاونت پرورشی وزارتخانه هم تصمیم قطعی اتخاذ نماید.

گزارش را با درج نظرات دو تن از مدیران مدارس خاتمه می‌دهیم:

مهدوی مدیر مدرسه پیام هدایت در این باره اظهار می‌دارد: یک نظام تعلیم و تربیت جامع باید با دو بال آموزشی و پرورشی پرواز کند و تربیت به تعلیم ترجیح داده شود اما مدارس ما از ایده‌آل‌ها و الگوهای موفق در این زمینه عقب هستند و ترویج هنجارهای تربیتی مانند حیا، آزادگی، توکل، اعتماد به نفس، جذب بچه‌ها به مسئله نماز، حجاب و عفاف نظام آموزشی و تربیتی ما چندان موفق عمل نکرده است.

وی با اشاره به اینکه باید تلاش بیشتری برای پر رنگ کردن جایگاه مقولات تربیتی شود گفت: تربیت مقوله عامی است که با جایگاه واقعی و درخورشان خود در مدارس ما فاصله دارد.

مهدوی ادامه داد: این‌گونه نیست که هیچ اقدامی در این زمینه صورت نگرفته است، اقدامات انجام شده و پس از تشکیل معاونت پرورشی ساختار خوبی به وجود آمد اما محتوای آن برای فعالیت‌های پرورشی پاسخگو نیست برای اینکه برسیم به محتوای خوب، باید تلاش بیشتری انجام دهیم.

مهمترین جایگاه فعالیت‌های پرورشی مدرسه است. مهدوی در ادامه گفت: مهمترین جایگاه فعالیت‌های پرورشی، مدرسه است بنابراین باید بهترین، مناسب‌ترین و شایسته‌ترین افراد در این جایگاه قرار گیرند. برخی علاقه به این جایگاه را دارند ولی تخصص به اندازه کافی در این زمینه ندارند لذا باز هم به مشکل برخورد می‌کنیم.

وی خاطر نشان کرد: یکی از مشکلات در این امر مسئله بودجه است که به مدارس دولتی تزریق نمی‌شود اما مهم‌تر از همه انتخاب مربیان پرورشی است و باید دقت بیشتری شود تا افرادی که مناسب این جایگاه نیستند این جایگاه را در مدارس اشغال نکنند.

وی اظهار داشت: نباید در کلاس‌های پرورشی مسائل کلیشه‌ای و خشک که هیچ جذابیتی برای دانش‌آموزان ندارند ارائه شود.

بابامرادی هم به عنوان یکی دیگر از کارشناسان و مدیران مدارس در این باره گفت: مشکل مدارس ما این است که از مهمترین الگوهای پرورشی فاصله گرفته‌اند.

وی افزود در جامعه‌ای که مدرک زده باشد و مبنا و معیار آن موفقیت در آزمون‌ها و مدرک دانشگاه باشد کمتر به مفاهیم تربیتی پرداخته می‌شود و تاگزیر دانش‌آموزان و دانشجویان را تحویل می‌دهیم که از مسائل پرورشی اخلاقی و تربیتی آگاهی چندانی ندارند.

وی ادامه داد: نیروی توانمند در زمینه پرورشی در مدارس وجود ندارد و لذا

روز به روز نقش آن کم‌رنگ‌تر می‌شود.

وی اضافه کرد: مسیر پرورشی باید برای دانش‌آموزان معین شود کافی است مدرسه گرایش به سمت و سویی را غالب کند دانش‌آموزان به همان سمت کشیده می‌شوند.

پرورشی هستند و وجود فقط ۴۰ هزار مربی پرورشی، نشان از کمبود بسیار زیاد نیروی انسانی در این حوزه است. وی افزود: اکثر مربیان موجود در زمان احیاء معاونت پرورشی کسانی بودند که در اوایل انقلاب بر اساس یک رسالت انقلابی و دینی وارد این میدان شدند و امور تربیتی را یک نهاد انقلابی مؤثر می‌دانستند، و مراحل پایان عمر اداری خودشان را طی می‌کردند، این در حالی است که

یکی از ویژگی‌های مربی تربیتی جوان بودن و داشتن حداقل فاصله سنی با کودکان و نوجوانان برای برقراری ارتباط است.

دبیر شورایی عالی آموزش و پرورش با اشاره به بحث اعتبارات به عنوان یکی دیگر از عوامل عدم موفقیت معاونت پرورشی گفت: اکثریت قریب به اتفاق اعتبارات وزارتخانه، اعتبارات آموزشی هستند و اعتبارات پرورشی اصلاً در سیستم‌های اداری تعریف شده نیست که این مسأله نیز باعث ضعیف ماندن این معاونت شده است.

وی افزود: متأسفانه وجود این عوامل و عوامل مشابه، زمینه‌ساز شده که آن انتظاری که از احیاء امور تربیتی وجود داشت برآورده نشود و مسئولین وقت علی‌رغم اینکه تلاش فراوان داشتند، نتوانستند نتیجه مطلوب را به دست آورند و تا زمانی که تکلیف این عوامل اصلی یعنی نیروی انسانی، اعتبار و تعریف دقیق از فعالیت تربیتی روشن نشوند، نمی‌توان انتظار داشت که مربی تربیتی بتواند کار مطلوبی انجام دهد.

یکی از صاحب‌نظران تعلیم و تربیت هم معتقد است پیش از همه باید جایگاه و مسئولیت معاونت پرورشی در نقشه تحول بنیادین آموزش و پرورش روشن شود و تا زمانی که برای سه مقوله آموزش، پرورش و تربیت تعریف شفافیت نداشته باشیم و تکلیف معاونت پرورشی مشخص نخواهد شد.

او اظهار می‌دارد: به اعتقاد من در یک تقسیم‌بندی نسبی می‌توان، «آموزش» و «پرورش» را دو نوع فعالیت تعریف کرد که هدف هر دو «تربیت» دانش‌آموزان است. یعنی هم «آموزش» و هم «پرورش» هر دو یک هدف یعنی تربیت را تعقیب می‌کنند. تفاوت در نوع فعالیت این دو است

تعریف شده است و با توجه به تأکید اخیر وزیر محترم آموزش و پرورش، هر کدام از مدارس باید یک کانون فرهنگی و پرورشی و تربیتی باشند و مدارس پویا، سعی دارند که مدرسه را نه فقط یک محیط صرفاً آموزشی، بلکه به محیطی برای تربیت انسان‌های پاک و فرهیخته و باتقوا تبدیل کنند که یکی از این فرصت‌ها استفاده از اوقات فراغت دانش‌آموزان است.

مهدی نوید ادهم، دبیر شورایی عالی آموزش و پرورش نیز در مورد اهمیت مسائل پرورشی گفت: از نظر مبانی نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، اصلی‌ترین کارکرد آموزش و پرورش، فراهم آوردن زمینه تربیت‌پذیری نسل جوان، متناسب با اندیشه‌ها و معارف دینی است.

وی افزود: انتقال دانش جزئی از کاری است که در این نظام باید اتفاق بیافتد و رسالت مهم تر این است که یک بینش صحیح و یک نگرش درست و رفتارهای متناسب مبتنی بر همان معیارهای دینی را به دانش‌آموزان بخصوص در سن شخصیت‌پذیری آنان عرضه داریم، به همین دلیل، اصلی‌ترین کارکرد آموزش و پرورش تربیت و پرورش است و همه‌تار و پود سیستم آموزش و پرورش باید رنگ و بوی تربیتی داشته باشد و فعالیت‌های پرورشی به عنوان یک فعالیت خاص در مدارس نیازمند متولیان خاص، برنامه‌ریزان خاص و مجریان خاص خود است.

نوید ادهم خاطر نشان کرد: زمانی که بحث احیاء معاونت تربیتی مطرح بود قبل از اینکه به احیاء ببیند بشیم باید به عواملی که سبب شد در طول مدت پس از انقلاب معاونت پرورشی از آن کارایی و اثر بخشی لازم برخوردار نباشد می‌اندیشیدیم و عوامل آسیب‌زایی که اجازه ندادند علی‌رغم تلاش‌های شبانه‌روزی مربیان تربیتی و مسئولان ذی‌ربط، این معاونت به نتیجه مطلوبی نرسد، باید شناسایی و برای حل

هر یک از آنها چاره‌اندیشی می‌شد. نوید ادهم با اشاره به کمبود مربیان پرورشی که خود یکی از دلایل عدم موفقیت این معاونت بوده است گفت: در زمان احیاء معاونت پرورشی و تقریباً هم اکنون، از قریب ۱۴۰ هزار مدرسه تقریباً حدود صد هزار مدرسه فاقد مربی

پرورش است روح انسان هم نیازمند به ورزش است و اگر انسان را بخواهیم رشد بدهیم، باید هم جسم او را پرورش دهیم هم روح او را، و «ورزش» و «تربیت» تقویت مسائل بنیادی و اعتقادی که بر اساس احکام دینی باید در زندگی انسان وجود داشته باشند، همه در کنار هم مقوله پرورشی را تشکیل می‌دهند.

عطاران در مورد چشم‌انداز آینده معاونت پرورشی گفت: در ابتدا باید یک روح جوان و پرانگیزه در مجموعه نیروهای معاونت پرورشی دیده شود، یعنی از نیروهای جوانی که از طریق تربیت معلم‌ها جذب می‌شوند استفاده شود و افرادی تربیت شوند با اطلاعات به روز تا با توجه به شرایط فرهنگی روز و مسائلی که در مقابله فرهنگی با قدرت‌های جهانی ضرورت دارد، نیرو و انرژی لازم و کافی را برای مقابله با جنگ نرم دشمن داشته باشند.

وی افزود: همچنین باز تعریفی از نقش آموزش و پرورش در مدارس در مقابله با این جنگ نرم دشمن می‌تواند نقش نیروهای پرورشی را در چشم‌انداز آینده مشخص کند.

معاون سابق پرورشی تهران در مورد تفاوت بین «آموزش» و «پرورش» گفت: تفکیک بین این دو از این جهت که هر کدام از آنها فعالیت‌هایی محسوب می‌شوند که در آموزش و پرورش تعریف شده هستند و هر کدام می‌توانند متولی خاص داشته باشند، خوب است، اما همه این نکته را پذیرفته‌اند که جهت‌گیری مقوله‌های تعلیم و تربیت یک جهت‌گیری واحد است، چنانچه ما به تعلیم و تربیت به عنوان دو بال برای پرواز انسان به سوی کمال نگاه کنیم، برداشت عینی تری خواهیم داشت.

وی افزود: «آموزش» یعنی یادگیری و تغییر رفتار و «پرورش» هم اتفاقاً به دنبال این است که افراد را در مسیر تغییر رفتار و به فعل درآوردن توانمندی‌های موجود آنها که خداوند در وجودشان به ودیعه نهاده است، قرار دهد.

عطاران در مورد استفاده از اوقات فراغت دانش‌آموزان در امور تربیتی گفت: اوقات فراغت در مدارس به عنوان فرصتی برای فعالیت‌های زنده و پویای فرهنگی و تربیتی

پرورش تعریف شده هستند و هر کدام می‌توانند متولی خاص داشته باشند، خوب است، اما همه این نکته را پذیرفته‌اند که جهت‌گیری مقوله‌های تعلیم و تربیت یک جهت‌گیری واحد است، چنانچه ما به تعلیم و تربیت به عنوان دو بال برای پرواز انسان به سوی کمال نگاه کنیم، برداشت عینی تری خواهیم داشت.

وی افزود: «آموزش» یعنی یادگیری و تغییر رفتار و «پرورش» هم اتفاقاً به دنبال این است که افراد را در مسیر تغییر رفتار و به فعل درآوردن توانمندی‌های موجود آنها که خداوند در وجودشان به ودیعه نهاده است، قرار دهد.

عطاران در مورد استفاده از اوقات فراغت دانش‌آموزان در امور تربیتی گفت: اوقات فراغت در مدارس به عنوان فرصتی برای فعالیت‌های زنده و پویای فرهنگی و تربیتی

پرورش تعریف شده هستند و هر کدام می‌توانند متولی خاص داشته باشند، خوب است، اما همه این نکته را پذیرفته‌اند که جهت‌گیری مقوله‌های تعلیم و تربیت یک جهت‌گیری واحد است، چنانچه ما به تعلیم و تربیت به عنوان دو بال برای پرواز انسان به سوی کمال نگاه کنیم، برداشت عینی تری خواهیم داشت.

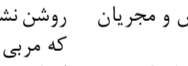
وی افزود: «آموزش» یعنی یادگیری و تغییر رفتار و «پرورش» هم اتفاقاً به دنبال این است که افراد را در مسیر تغییر رفتار و به فعل درآوردن توانمندی‌های موجود آنها که خداوند در وجودشان به ودیعه نهاده است، قرار دهد.

عطاران در مورد استفاده از اوقات فراغت دانش‌آموزان در امور تربیتی گفت: اوقات فراغت در مدارس به عنوان فرصتی برای فعالیت‌های زنده و پویای فرهنگی و تربیتی

پرورش تعریف شده هستند و هر کدام می‌توانند متولی خاص داشته باشند، خوب است، اما همه این نکته را پذیرفته‌اند که جهت‌گیری مقوله‌های تعلیم و تربیت یک جهت‌گیری واحد است، چنانچه ما به تعلیم و تربیت به عنوان دو بال برای پرواز انسان به سوی کمال نگاه کنیم، برداشت عینی تری خواهیم داشت.

نوید ادهم دبیر شورایی عالی آموزش و پرورش: باید به عواملی می‌اندیشیدیم که سبب شد معاونت پرورشی از کار آبی و اثر بخشی لازم بر خوردار نباشد.

عطاران معاون سابق پرورشی تهران: باید در تربیت معلم‌ها، نیروهای جوانی تربیت شوند تا با تسلط به اطلاعات روز توان کافی برای مقابله با جنگ نرم را داشته باشند.

مقام عالی وزارت آموزش و پرورش
برادر بزرگوار جناب آقای دکتر حاجی بابایی

ضمن تشکر از انتصاب برادران سحر خیز و باقرزاده معروض می‌داریم گماردن شایستگان در پست‌های کلیدی آموزش و پرورش بارقه‌ای امیدوار فرهنگیان ایجاد کرده است. برای حضرت تعالی و منتخبین آنجناب در مسئولیت‌های محوله از خداوند متعال طلب توفیق می‌نمائیم.

سرپرست سازمان و جمعی از فرهنگیان خراسان شمالی

مقام عالی وزارت آموزش و پرورش
برادر بزرگوار جناب آقای دکتر حاجی بابایی

خبر انتخاب و انتصاب برادران فرهیخته آقایان سحر خیز و باقرزاده به سمت معاون آموزش متوسطه و معاون مشارکت‌های مردمی موجب خرسندی فرهنگیان این خطه گردید. این حسن انتخاب را به حضرت تعالی، ایشان و فرهنگیان منطقه تبریک و تهنیت گفته‌ایم. همه شماعر بزرگان آرزوی موفقیت داریم.

رئیس سازمان و جمعی از فرهنگیان قم

وزیر محترم آموزش و پرورش
برادر بزرگوار جناب آقای دکتر حاجی بابایی

انتصاب شایسته برادران سحر خیز و باقرزاده از سوی آنجناب حکایت از حسن انتخاب حضرت تعالی و شایستگی ایشان دارد. این انتخاب را به شما تبریک و تهنیت عرض نموده، توفیق روزافزونتان را در پیشبرد اهداف عالی اسلام و قرآن و تحقق منویات مقام معظم رهبری از خداوند منان خواستاریم.

رئیس سازمان و جمعی از فرهنگیان کرمان